

RET TEN I HOLSTEBRO DOM

afsagt den 29. november 2022

Sag BS-14926/2022-HOL

A som mandatar for
B
(advokat C

mod

(advokat D
E

og

F
(advokat Thomas Birch)

Denne afgørelse er truffet af dommer G

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten i Horsens har modtaget sagen den 24. juni 2020. Parterne har aftalt værneting ved Retten i Holstebro, hvortil sagen er henvist den 19. april 2022.

Sagen drejer sig om krav på erstatning i anledning af en arbejdsulykke.

Sagsøger, B har fremsat påstand om at de sagsøgte, D
F tilpligtes
in solidum, subsidært hver for sig, at betale 218.880,30 kr. med tillæg af
procesrente af 206.575,18 kr. fra den 24. juni 2020 og af 12.305,12 kr. fra 18.
oktober 2021, alt til betaling sker.

Påstanden er opgjort således:

Perioden 22. november 2018 til 28. juli 2019

Tabt arbejdsfortjeneste	302.843,52 kr.
Arbejdsmarkedspension	+ 24.681,75 kr.
Indtægt	- 251.091,37 kr.
Svie og smerte	51.250 kr.
I alt	<u>127.683,90 kr.</u>

Perioden 29. juli 2019 til 23. februar 2020

Tabt arbejdsfortjeneste	268.104,96 kr.
Arbejdsmarkedspension	+ 21.850,55 kr.
Indtægt	- 239.814,23 kr.
Svie og smerte	28.750 kr.
I alt	<u>78.891,28 kr.</u>

Perioden 24. februar til 22. november 2020

Tabt arbejdsfortjeneste	44.357,64 kr.
Arbejdsmarkedspension	+ 3.615,15 kr.
Indtægt	- 35.667,67 kr.
I alt	<u>12.305,12 kr.</u>

D har fremsat påstand om frifindelse. Over for F er fremsat påstand om, at D tilpligtes at friholde D for et hvert beløb, inklusive renter og sagsomkostninger, som D måtte blive tilpligtet at betale til B

Jørgen Bojsen Tømrerforretning ApS har i forhold til B fremsat påstand om frifindelse. I forhold til D er fremsat påstand om frifindelse og at D tilpligtes at friholde F for ethvert beløb inklusive renter og omkostninger, som F måtte blive pålagt at betale B

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

B blev ansat som tagdækker hos D den 5. november 2018.

Den 21. november 2018 faldt B ned fra et stillads i forbindelse med at han arbejdede på adressen Adresse 1, som er et par-

celhus, hvor der skulle lægges tagpap på. Faldet skete fra en højde på ca. 2,6 meter og ned på et fliseunderlag. Ved faldet pådrog **B** sig brud på begge hæle, der blev opereret. Han var indlagt fra den 28. november til den 3. december 2018.

D arbejdede som underentreprenør for **F**
 der havde opsat stilladset. I det af **D**
 udarbejdede tilbud af 19. februar 2018 til **F**
 er anført, at dette er excl. stillads/rækværk.

Af sygehusjournal fra Universitetshospital fremgår:

Journalnotat

EPIKRISE

mand, der under arbejde som tagdækker er faldet 3 m ned fra stillads på flisegulv og er landet på begge hæle. Han har pådraget sig dobbeltsidig calcaneusfraktur, som begge er intraartikulære. På hø. side er der tale om en central depressionsfraktur med knapt 1 cm diastase i ledfladen og med nedpresning af laterale del af ledfladen som central depressionsfraktur. På denne side foretages der percutan osteosyntese ved manipulation af knoglefragmenterne med shantz skruer og K-tråde, og der foretages osteosyntese med i alt 4 percutant indsatte skruer. Man har opnået pæn ledflade og generel facon på calcaneus, og der er ved operationens afslutning mere normal passiv in- og eversion i foden. På ve. er der tale om en intraartikulær calcaneusfraktur af tongue type med en diastase på 1 cm i frakturen og med nedpresning af et centralt intermediært ledbærende fragment. Her foretages der, via ekstensiv lateral adgang, åben reposition og osteosyntese med calcaneusskinne og skruer. Også her har man, ved afslutning af operationen, nær normal passiv in- og eversion af foden. Ved udskrivelsen er sårene på begge fødder pæne og tørre. Han er igang med aktiv bevægetræning for fodled og fod.

Plan

Skal fortsætte roligt elevationsregime hjemme de næste 3 uger, indtil han har været til amb. ktr. med sårktr. og suturfj. fra begge fødder.

6 uger henne i forløbet amb. ktr. igen med rtg. af hø. og ve. calcaneus, hvor vi regner med, at han får lov at begynde at støtte på fødderne, som det kan lade sig gøre, med optræning til fuld støtte, formentlig indenfor 1-2 mdr.

Der planlægges videre ktr. efter 4 mdr. og formentlig afsluttende ktr. 1 år efter tilskadekomsten.

Der er optaget følgende foto af ulykkesstedet:

Den 5. december 2018 aflagde Arbejdstilsynet et besøg på arbejdspladsen. Den 6. december 2018 traf Arbejdstilsynet følgende afgørelse over for D

Vi sender her den afgørelse, som vi oplyste om på vores tilsynsbesøg den 5. december 2018 hos I D å arbejdsstedet

Adresse 2

Vi talte med medejer I

H

Strakspåbud

Virksomheden påbydes at etablere effektive sikkerhedsforanstaltninger til sikring mod nedstyrtning, ved montering af tagpap ved tagkanten, i en højde på 2,60 meter over terræn, så forholdene er sikkerhedsmæssige fuldt forsvarlige.

I skal efterkomme påbuddet **straks**.

I skal orientere alle arbejdsmiljø- og tillidsrepræsentanter, der er berørt af påbuddet.

I skal senest den 13. december 2018 give os besked om, hvordan I har efterkommet påbuddet. Inden I giver os besked, skal I orientere arbejdsmiljøorganisationen om, hvordan påbuddet er efterkommet. I skal bruge [formularen](#) på vores selvbetjeningsløsning OnlineAt.

Begrundelse for påbuddet

Det er Arbejdstilsynets vurdering, at arbejde på og fra det opstillede stillads ikke er sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, da der er forhold der øger risikoen for nedstyrtning og at der var sket en ulykke, hvor en medarbejder falder ned fra stilladset, i en højde på 2,60 meter til terræn.

Der er i begrundelsen lagt vægt på følgende, at:

- der var igangværende arbejde på det opstillede stillads i 2,60 meters højde.
- det opstillede stillads var forsynet med hånd, knæ og fodliste ud mod facaden som sikring mod nedstyrtning, men for enden af stilladset, var der ingen sikring mod nedstyrtning, til det underliggende terræn.
- terræn bestod af betonfliser.
- der var sket en ulykke hvor medarbejderen falder ned fra enden af stilladset og lander på betonfliserne, med alvorlige skader til følge.

Sagens oplysninger

Arbejdstilsynet har besøgt virksomheden i **D**
 på arbejdsstedet Adresse 2 med henblik på at undersøge
 en ulykke.

Ulykken skete den 21. november 2018, hvor en medarbejder kommer alvorligt
 til skade. Easy nr.

Ved besøget blev følgende oplyst af medejer i **H** at:

- medarbejderen var i gang med at montere tagpap, på taget af et parcelhus, fra et opstillede stillads i 2,60 meters højde.
- medarbejderen gik baglæns langs tagkanten på stilladset, for at brænde tagpappen fast til underlaget. ved enden af stilladset styrter han ned på betonfliserne.
- det opstillede stillads var forsynet med hånd, knæ og fodliste ud mod facade siden, som sikring mod nedstyrtning. Men for enden af stilladset var der ingen sikring mod nedstyrtning, til det underliggende terræn.
- terræn bestod af betonfliser.
- der var sket en ulykke, hvor medarbejderen falder ned fra enden af stilladset og lander på betonfliserne, med alvorlige skader til følge.

Ligeledes den 6. december 2018 traf Arbejdstilsynet følgende afgørelse over for
D

Afgørelse

Vi sender her den afgørelse, som vi oplyste om på vores tilsynsbesøg den 5. december 2018 hos

Adresse 2

D Vi talte med medejer H på arbejdsstedet

Strakspåbud

Virksomheden påbydes at de ansatte, der håndterer tagpap på stilladset får tilstrækkelig instruktion i, at udføre tagarbejde sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder at benytte et egnet stillads på en farefri måde.

I skal efterkomme påbuddet **straks**.

I skal orientere alle arbejdsmiljø- og tillidsrepræsentanter, der er berørt af påbuddet.

I skal senest den **13. december 2018** give os besked om, hvordan I har efterkommet påbuddet. Inden I giver os besked, skal I orientere arbejdsmiljøorganisationen om, hvordan påbuddet er efterkommet. I skal bruge [formularen](#) på vores selvbetjeningsløsning OnlineAt.

Begrundelse for påbuddet

Det er Arbejdstilsynets vurdering, at virksomheden ikke har sikret sig, så de ansatte har fået tilstrækkelig oplæring og instruktion i at udføre arbejdsituationen med montering af tagpap på stillads i 2,60 meters højde, på en farefri måde. Der er ikke givet tilstrækkelig med oplysninger om de ulykkes- og sundhedsfarer, der er forbundet med arbejdsopgaverne. Følgende er indgået i vurderingen i forhold til arbejdet fra stilladset, fra en højde på 2,60 meter til terræn:

- Der var igangværende arbejde på det opstillede stillads i 2,60 meters højde.
- Det opstillede stillads var forsynet med hånd, knæ og fodliste ud mod facaden som sikring mod nedstyrtning. Men for enden af stilladset, var der ingen sikring mod nedstyrtning, til det underliggende terræn.
- Terræn bestod af betonfliser.

- Der var sket en ulykke, hvor medarbejderen falder ned fra enden af stilladset og lander på betonfliserne, med alvorlige skader til følge.

Arbejdstilsynet vurderer derfor samlet, at arbejdsgiveren ikke har givet de ansatte, en tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i, at udføre arbejdsopgaven med montering af tagpap fra stillads i 2,60 meter over terræn. Tilstrækkelig instruktion efter arbejdsmiljøloven betyder, at instruktionen skal give klar besked om, hvordan de ansatte skal håndtere situationen og foranstaltninger, herunder hvilke tekniske hjælpemidler og værnemidler der skal anvendes, og at de skal være egnede til opgaven.

Der skal gives oplysninger om de ulykkes- og sygdomsfarer, der eventuelt er forbundet med deres arbejde. Oplæring og instruktion skal navnlig ske i forbindelse med:

- 1) ansættelsen,
- 2) forflyttelse eller ændring af arbejdsopgaverne,
- 3) indførelse eller ændring af arbejdsudstyr og
- 4) indførelse af ny teknologi.

Sagens oplysninger

Arbejdstilsynet har besøgt virksomheden
på arbejdsstedet
en ulykke.

Adresse 2

D

med henblik på at undersøge

Ulykken skete den 21. november 2018, hvor en medarbejder kommer alvorligt til skade. Easy nr.

Ved besøget blev følgende oplyst af medejder H om ulykken, at:

- medarbejderen var i gang med at montere tagpap på taget af et parcelhus, fra et opstillede stillads i 2,60 meters højde.
- medarbejderen gik baglæns langs tagkanten på stilladset, for at brænde tagpappen fast til underlaget og styrter ned fra stilladset ved enden.
- det opstillede stillads var forsynet med hånd, knæ og fodliste ud mod facade siden, som sikring mod nedstyrtning. Men for enden af stilladset var der ingen sikring mod nedstyrtning, til det underliggende terræn.
- terræn bestod af betonfliser.
- der var sket en ulykke, hvor medarbejderen falder ned fra enden af stilladset og lander på betonfliserne, med alvorlige skader til følge.

Følgende blev oplyst om instruktionen til opgaven af medejder H

- Der var 2 medarbejdere på opgaven med at montere tagpap. Opgaven skulle vare 3 dage. Den sidste dag kom en 3 medarbejder, for at hjælpe med at afslutte opgaven.
- Der var ikke givet en instruktion særligt til denne opgave. De havde fået at vide, at de skulle montere tagpap på et parcelhus og at der var opstillet et stillads som de kunne benytte.
- Der ikke var ført tilsyn med opgaven, da den kun vare 3 dage.

Det passerede blev anmeldt som arbejdsskade og blev den 25. november 2020 anerkendt som sådan af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Det varige mén blev fastsat til 25 % (senere forhøjet til 30 %). I afgørelsen er som begrundelse anført:

Vi vurderer, at dine gener ikke er stationære. Vi har lagt vægt på, at du er opereret i venstre knæ i juni 2020. Vi vil derfor kigge på dit varige mén igen i maj 2020.

Vi har fastsat dit varige mén ud fra en samlet vurdering af de gener og ulemper, som du har til daglig på grund af arbejdsskaden. Vi vurderer, at dine gener som følge af arbejdsskaden svarer til et varigt mén på 25 procent.

Vi har fastsat dit varige mén efter et skøn med udgangspunkt i vores vejledende méntabel. Skadens følger fremgår ikke direkte af tabellen, men kan sammenlignes med følgende punkt. Efter tabellens punkt D.2.4.2 vurderes brud på hælben med svære smerter og udtalt nedsat bevægelighed i bagfoden, til 10 procent.

Vi har lagt vægt på, at du ifølge speciallægeerklæringen udfærdiget den 30. september 2020 har smerter i begge fødder samt venstre knæ. Du får smerter ved belastning, og din gang er halt. Du har sovende fornemmelse i højre fodsål og 1. tå, og venstre 1. tå gør ondt ved bevægelse. Du kan ikke gå på skrå flader eller trapper, og du kan ikke løbe. Du benytter smertestillende medicin i form af Ibuprofen ved behov.

Vi vurderer dine smerter som svære, fordi de forhindrer daglige gøremål.

Vi har endvidere lagt vægt på, at der ved den lægelige undersøgelse er konstateret svær nedsat bevægelighed i bagfoden, og din bevægelighed i venstre 1. tå er nedsat. Du har føleforstyrrelser i begge fødder.

Vi vurderer derfor, at din bevægelighed i begge bagfødder er svært nedsat.

Vi vurderer, at dine gener kan sammenlignes med punktet i tabellen, da du har svære smerter og svært nedsat bevægelighed i bagfoden på begge fødder samt føleforstyrrelser.

Hvis det drejer sig om skader, hvor vurderingen af varigt mén for den ene skade, sammen med det varige mén for den anden skade, forstærker de samlede følger, vurderes det samlede mén til at være større end summen af de enkelte mén. Vi henviser i den forbindelse til méntabellens punkt 3.2.3.2.

Efter en samlet skønsmæssig vurdering af dine gener efter arbejdsskaden, har vi fastsat dit sikre varige mén til 25 procent.

Retslægerådet har den 4. august 2021 udtalt:

Spørgsmål 1:

Hvilke gener må sagsøger antages at have som følge af det dobbeltsidige hælbensbrud, som han pådrog sig i forbindelse med tilskadekomsten den 21. november 2018 ?

Som følge af den dobbeltsidige hælbensbrud må sagsøger antages at have smerter i begge hæle, tendens til hævelse og nedsat bevægelighed i bagfodderne.

Spørgsmål 2:

Er der overensstemmelse mellem de objektive fund og sagsøgers subjektive klager, for så vidt angår følgerne af sagsøgers dobbeltsidige hælbensbrud ?

Ja.

Spørgsmål 3:

Fra hvilket tidspunkt må det antages, at der ikke længere er sket en forbedring af følgerne af sagsøgers dobbeltsidige hælbensbrud ?

Efter 2 år.

Spørgsmål 4:

Kan det fastslås, at sagsøger har en eller flere lidelser i venstre knæ, og i givet fald hvilke ?

Sagsøger havde en menisklæsion i venstre knæ.

Spørgsmål 5:

Såfremt rådet besvarer spørgsmål 4 bekræftende, anmodes rådet om at oplyse, hvilke gener sagsøger må antages at have som følge af lidelserne i venstre knæ ?

Ved menisk læsioner i et knæ opleves der typisk smerter og hævelsestendens. Nogen vil også opleve at knæet "sætter sig fast".

Spørgsmål 6:

Er der overensstemmelse mellem de objektive fund og sagsøgers subjektive klager, for så vidt angår venstre knæ ?

Ja.

Spørgsmål 7:

Såfremt rådet besvarer spørgsmål 4 bekræftende, anmodes rådet om at oplyse, om det kan fastslås, at lidelserne er en følge af sagsøgers tilskadekomst den 21. november 2018.

I forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet anmodes rådet om at oplyse, hvilken betydning rådet har tillagt

- a. *den tid, som gik fra tilskadekomsten den 21. november 2018 og indtil den første beskrivelse af gener fra venstre knæ i de lægelige akter,*
- b. *at sagsøger forud for tilskadekomsten den 21. november 2018 har haft gener fra venstre knæ, jfr. blandt andet erklæringen af 13. oktober 2020 fra specillæge i ortopædisk kirurgi (bilag 14),*

- c. at sagsøger var medicineret med stærkt smertestillende medicin, herunder morfin, som følge af stærke smerter efter ulykken den 21. november 2018, jf. blandt andet bilag 13, side 16-18 og side 21, og
- d. at sagsøger blev ordineret roligt elevationsregime efter ulykken 21. november 2018, jf. blandt andet bilag 13, side 20, og bilag 14 side 2.

Det er sandsynligt (over 50 %), at knæ-lidelserne er en følge af ulykkestilfældet den 21. november 2018. De tidligere symptomer fra venstre knæ er ikke omtalt i de lægelige akter i op til 4 år forud for ulykkestilfældet, så det må lægges til grund, at de var gået i ro. Symptomerne fra hælbensbruddene, aflastningen af benene som følge af disse, samt den smertestillende behandling kan medvirke til, at symptomerne fra knæet ikke erkendes straks efter ulykkestilfældet.

Spørgsmål A:

Retslægerådet bedes oplyse, hvorvidt de klager sagsøger fremførte den 17. januar 2019 vedrørende de venstresidige knægener er forenelige med ulykken den 21. november 2018, jf. bilag 13, side 23: "efter tilskadekomsten har han også gener fra ve. Knæ, hvor han under bøjning og strækning af knæet har tendens mod aflåsninger, og her er der retropatellart, grov krepitation, således at man må mistænke, at han har fået en patellafemoral bruskskade ved landing".

De symptomer sagsøger fremførte den 17. januar 2019 er forenelige med, at de var opstået ved en skade på venstre knæ ved ulykkestilfældet den 21. november 2018.

Spørgsmål B:

Giver sagen i øvrigt rådet anledning til bemærkninger ?

Nej.

Forklaringer

Der er under sagen afgivet partsforklaringer af B H
og F og vidneforklaringer af J
K L og M

B har forklaret, at han arbejdede som tagdækker, før han blev ansat hos D. På nuværende tidspunkt har han arbejdet med tagdækning i 10 år. Han vil betegne sig som en erfaren tagdækker. Han havde ikke tidligere arbejdet for D. Han fik ikke oplæring i forbindelse med ansættelsen. Der blev ikke talt om sikkerhed. Da ulykke skete, havde han været ansat i 1½ uge. Da han startede i firmaet, var det en anden end H der fortalte om arbejdet. Han har kun fået en ansættelseskontrakt.

Arbejdet på entreprisen bestod for hans vedkommende i listedækning på tagpappet. Det var på hele taget. De var fem fra D til at lave arbejdet. Deres opgave foregik i to etaper. Først fjerner tømreren det eksisterende tag og lægger nyt træ på. Derefter laver de undertag. Tømreren kommer igen og laver sit arbejde og herefter laver D arbejdet færdigt. Han var ikke med til at lægge undertaget. Han ved ikke, hvor lang tid der gik mellem de to arbejdsopgaver. Ulykken skete kl. 15 den 21. november 2018. Det var hans første dag på den byggeplads. H var ikke til stede. Banerne af tagpap var brændt på. Enderne skulle lukkes og det var det arbejde, han lavede. Man starter i den ene ende og brænder under tagpappen, mens man bakker under arbejdets udførelse. Man bakker for at holde ilden væk fra sig. Man bruger en gasflaske. Man bruger begge hænder ved arbejdets udførelse. Man brænder under tagpappet, trykker tagpappet ned, bakker og gentager processen. Det er den normale måde at udføre arbejdet på. Han udførte arbejdet på den måde, han var blevet oplært i. På et tidspunkt trådte han et skridt tilbage og så var der ikke mere stillads. Han var godt klar over, at han var ved at være færdig, men tog lige et skridt for at lave siden færdig. Normalt er stilladset længere end huset og således, at der var et stillads på gavlsiden i en 90 graders vinkel. Sådan er det også lavet i modsatte side. At dette mangler i den anden side betyder, at man både kan falde ned fra stilladset og fra taget. Han havde ikke lagt mærke til, at der manglede rækværk. Man kommer op på stilladset fra stigen, man kan se i modsatte ende på fotoet (ekstrakten side 261). Der var en tømrer fra F om morgenen. Han må have set stilladset. Man vil kun fjerne dele fra stilladset, hvis man skal have materialer op. Medarbejderne fra D ville ikke have grund til at fjerne noget fra stilladset. Han var efter ulykken fuldt sygemeldt frem til august 2019. Det ville være umuligt for ham at arbejde inden. Han havde smerter i fødderne og leddene. Han oplevede stivhed i fødderne og problemer med bevægelighed. Da han kom i arbejde igen hos D var det på nedsat tid og sådan, at han selv styrede, hvor meget han kunne arbejde. Der var ikke begrænsninger i arbejdsopgaverne, dog at han ikke kunne gå på et skråt tag. Det kan han heller ikke i dag, hvor han arbejder for . Som han husker det, havde han ikke fulde sygedage. Han gik hjem, når han ikke kunne klare mere.

Den pågældende dag den 21. november 2018, mødte han kl. 7. Det er normalt at arbejde på et stillads som tagdækker, i hvert fald når man arbejder på et parcelhus. Han havde tidligere mest arbejdet på store byggerier, hvor der er rækværk. Han var godt klar over, at han var ved at nå enden på banen, men tænkte ikke over, at stilladset sluttede. Han har ikke spekuleret over, at der ikke var rækværk. Han kan godt have set det, uden at tænke over det. Der var ikke nogen, der havde nævnt, at der manglede rækværk.

Han har måske været nede i den ende, hvor der ikke er rækværk, 1-2 gange. Han er ikke klar over, om det arbejdsmiljømæssigt er et krav, at der skal være rækværk på et stillads, når der arbejdes i den højde.

H har forklaret, at han er medejer af D B var ansat i et andet tagdækkerfirma. Han blev ansat med sin makker og B var erfaren som tagdækker. Man snakkede også om, hvilket tagdækkerarbejde de tidligere havde lavet. De laver mest tag på industribygninger. B virkede til at have god erfaring og kvaliteten af hans arbejde var godt. Han havde ikke betænkeligheder ved at sætte ham til arbejdsopgaver. Tilbuddet (ekstrakten side 108) er lavet uden stillads. Det betyder, at det ikke er en del af deres entreprise at levere stillads. Det er F der skal levere stillads og sætte rækværk på. I den forbindelse går de ud fra, at stilladset sættes korrekt op. De har arbejdet sammen med F mange gange. Opgaven denne gang blev ikke udført anderledes end de andre gange. Stilladset er ikke kun opsat for de ansatte hos dem eller F men også for de andre håndværkere, der arbejdede på stedet. Hvis der var noget galt med stilladset, var det F der skulle udbedre det. Han var på byggepladsen, da arbejdet skulle gå i gang. Han mener, at stilladset stod på stedet, da han så arbejdspladsen. Havde der manglet rækværk, ville han have bemærket det. Han er enig i, at stilladset er for kort. Hvis der havde været et rækværk, ville B ikke være faldet ned. Arbejdet bestod samlet i en arbejdsuge, fordelt over flere dage. Man kommer typisk to til tre gange på pladsen. I forbindelse med den generelle ansættelse, vil der være dage, der ikke kan arbejdes pga. vejrlig. Der er 16 dage afsat hertil årligt, hvor man næsten får fuld løn. Er det herudover ikke muligt at arbejde på grund af vejret, skal man på dagpenge. Vejrlig kan både være, at det er for koldt eller varmt. Det kan svinge meget fra år til år, hvor mange dage, der ikke kan arbejdes pga. vejret. Typisk vil det handle om en måneds tid.

I det mangeårige samarbejde med F har der ikke været problemer før i denne sag. F driver en ordentlig forretning. De har også samarbejdet efterfølgende. Når han ansætter folk med meget erfaring, begynder han ikke en oplæring i tagdækning.

Han husker ikke, om han i forbindelse med ansættelsen af B snakkede om hans specifikke erfaring med parcelhuse. Af deres samlede entrepriser udgør parcelhuse nok ca. 10 %. Han tænkte ikke, at der skulle gives specifik instruktion i forhold til parcelhuse. De arbejder typisk på 2-3 villaer om ugen. De er ca. 70 ansatte i D Mange tagdækkere siger typisk, at de kan alt. Den eneste måde han kan tjekke deres evner, er i forbindelse med at han kontrollerer kvaliteten af deres arbejde. Han nåede ikke at kontrollere B arbejde. Han tilså byggepladsen før undertaget blev lagt. Han har ikke en tjekliste, som han gennemgår.

Der er mange, der kan have fjernet rækværket på stilladset. Det kan være blikkenslageren, ansatte hos F eller ansatte hos dem selv.

Han talte ikke med F efter ulykken, men han snakkede nok med ham i forbindelse med sagen for Arbejdstilsynet. Han kontrollerer navnlig, at stilladsets dæk har den korrekte højde i forhold til taget således, at de ansatte har den korrekte arbejdsstilling.

Selvom stilladset er for kort, kunne man sagtens udføre arbejdsopgaven.

Arbejdsmiljømæssig sikkerhed vægtes højt i virksomheden. De får tjekket deres faldsikringsudstyr og mangler noget, skal man bare kontakte ham. Hvis et arbejde ikke kan udføres sikkerhedsmæssigt korrekt, sætter man ikke bare en anden ansat på opgaven, der er parat til at tage risikoen.

F har forklaret, at hans virksomhed oprindeligt er etableret i 1906. Han kom til firmaet i 1971 og overtog virksomheden i 1980. Der er 6 ansatte inklusive ham selv. De har primært arbejdet med fredede ejendommen og har bygget et nyt hus i ny og næ. De har aldrig søgt medarbejde. De er selv kommet til dem. De føler sig som en familie i deres virksomhed. I forbindelse med deres entrepriser opstiller de bukestillads. De folk, der sætter det op, har kurset heri. Er der tale om større stilladser, har de et stilladsfirma til at sætte stillads op. Han er altid lært op i, at man skal stå for sin egen sikkerhed. De ønsker ikke, at nogen skal komme galt af sted og der er ikke nogen af deres ansatte, som er kommet galt af sted. De har et glimrende og upåklageligt samarbejde med D der består den dag i dag. Tilbuddet fra D var uden stillads. Dvs. at de stiller stillads op. Da de stillede stillads op, havde det rækværk. Da de var færdige med deres arbejdsopgaver, ringede han til D og sagde, at nu kunne de starte på deres del af arbejdet. Han går ud fra, at D havde godkendt stilladset. Han hørte først noget til ulykken et år efter det skete. Han hørte ikke noget fra Arbejdstilsynet. Han hørte først noget til ulykken, da han fik et brev fra en advokat. Episoden har ikke betydet ændringer i samarbejdet med D Han arbejder ikke længere som tømrer. Det gjorde han heller ikke i 2018, men han besøger sine ansatte på byggepladsen. Han var været flere gange på i forbindelse med arbejdets udførelse. Han har tillid til sine ansatte og derfor er han sikker på, at stilladset er opstillet korrekt. Hvis der mangler noget, ved hans ansatte, at de bare skal ringe til ham. Fra de er færdige med deres arbejde, kan der godt gå en periode, før D starter på deres arbejde.

J har forklaret, at han og B er arbejdskollegaer. De har arbejdet sammen i mange år, også før de blev ansat sammen hos D Han var på arbejdspladsen den 21. november 2018. Han mener, at det var den første dag, han og B var på arbejdspladsen. Han havde ikke været med til at

lægge underpap. Når man lukker pappet, går man baglæns. Det gør man for at holde flammen fra gasflasken væk fra dig. Forevist foto (ekstrakten side 261) så stilladset sådan ud på dagen for ulykken. Der var ikke rækværk. I den modsatte ende er der en stige, som man bruger til at komme op på stilladset. Stilladset skal være en halv til en meter længere end husets væg. Han har udført en opgave som den foreliggende mange gange før. Stilladset vil typisk være længere. Han lagde ikke mærke, at der manglede rækværk. Han husker ikke, at de fik nogen sikkerhedsinstruktioner. Der var en episode, mens han arbejdede for D

hvor han ikke ville udføre en opgave af sikkerhedsmæssige grunde. Han snakkede med en anden end H om det. Det endte med, at en anden udførte opgaven. Dette havde ikke noget med arbejdet på at gøre. Han har ikke fjernet rækværket. Dagen efter ulykken kom der en fra tømrerfirmaet. Der blev snakket om stilladset, men han husker ikke detaljer. Han har taget billedet (ekstrakten side 261). Det er taget den 22. november 2018. Der blev nok sat rækværk på efterfølgende. Han har arbejdet på parcelhuse før, også med B Det var et stykke tid siden, de sidst havde gjort det, men de havde arbejdet på parcelhuse før flere gange. Havde han lagt mærke til, at rækværket manglede, havde han påtalt det. De mødte om morgen og B faldt ned lige før fyraften. Han var mange gange på stilladset i løbet af dagen. Han arbejdede mest på taget.

K har forklaret, at han er medejer af F Det har han været siden 2013. Der er tale om et glidende generationsskifte. Han er uddannet tømrer. De har god erfaring med at opstille bukkestilladser. De gør det 5-10 gange om året. De har et rigtig godt samarbejde med D Den foreliggende opgave er meget typisk for samarbejdet. Han arbejdede ikke på , men kom på stedet. Det var N der var meget erfarer, som primært var på pladsen. Han er desværre afgået ved døden. Det var først lang tid senere, at han blev gjort bekendt med ulykken. De laver underlaget til tagpappen. Han ringede til H om, at nu kunne de gå i gang med D opgaver. Han er ikke vidende om, at nogen fra F dagen efter ulykken blev gjort bekendt med den. De er så få ansatte, at det vil undre ham, hvis det ikke er sagt videre. Forevist foto (ekstrakten side 261) mener han ikke, at stilladset er for kort. Man ville have opdaget, hvis der mangler rækværk. Han har ikke været med til stille det op. Det er N og en anden ansat, der hedder O der har sat stilladset op. Han kan ikke forestille sig, at nogen af deres ansatte ændrer på stilladset, men gør de det, skal det ændres tilbage igen. De har ikke en procedure om at melde stilladset klart til D når de overtager arbejdspladsen.

L har forklaret, at han var ansat hos D i 2018. Han kan ikke huske, hvor mange år, han havde været ansat, men i flere år. Han er ikke ansat i firmaet i dag. Han var til stede ved ulykken den 21. november 2018. Han nåede lige at se, at B trådte ud over kanten. Han havde været med til at udføre ar-

bejde i en tidligere etape, hvor der blev lagt underpap. Han lagde ikke underpap på den side af huset, hvor faldet skete. Han mener, at det var anden dag han var på stedet i forbindelse med denne etape. Stilladset var nok en halv til en hel meter for kort i forhold til husets længde. Der manglede rækværk for enden af stilladset. Der var rækværk på langs. Forevist foto (ekstrakten side 261) er han enig i, at stilladset så sådan ud på ulykkestidspunktet. Han havde ikke set, at endegavlen på stilladset manglede, men det er nu 4 år siden, at ulykken skete. Han havde ikke anledning til at fjerne endegavlen. Han blev ringet op at en tømrer efter ulykken og skældte ud over, at endegavlen manglede. Der skete ikke noget i den anledning. Dagen efter arbejdede de på stedet og der manglede også rækværk. Han snakkede ikke med **H** om det manglende rækværk før ulykken. Til tider, men ikke altid, blev sikkerhed prioriteret i **D**. Manglede der noget, fik de det også. Han ved ikke, om rækværket for enden har været der på noget tidspunkt. Han havde ikke set nogle tømrere på arbejdspladsen. Han bed ikke specielt mærke i, at stilladset var for kort før ulykken.

M har forklaret, at han er ansat hos **D** i dag og var det også i 2018. Han var ikke på arbejdspladsen den 21. november 2018, da ulykke skete, men var på stedet før. Han udførte underpap på den side, hvor stilladset stod, sammen med sin kollega, **P**. De konstaterede, at de skulle passe på, når de gik på stilladset, fordi det var for kort i forhold til husets længde. Stilladset plejer at være længere end husets side. Måske kan der være stillads omkring gavlen. Der var ikke rækværk for enden af stilladset, da de arbejdede. Vidnet og hans makker havde arbejdet 4-5 timer på stedet. De konstaterede, at stilladset var for kort, da de kom op på taget. Da vidnet og hans makker arbejdede på stedet, var der også tømrere, måske 2-3 stykker, men han husker ikke nærmere om dem. Han husker ikke, om de nævnte at stilladset var for kort og at der manglede rækværk for enden, men det har de højst sandsynliggjort gjort. Han husker ikke reaktionen. Da vidnet og hans kollega forlod arbejdspladsen, manglede endestykket fortsat. **H** var ikke på arbejdspladsen, da de var der. De snakkede med **Q**.

Parternes synspunkter

B har i sit påstandsdokument anført:

"...

ANBRINGENDER

Overfor sagsøgte 1

Det gøres gældende, at sagsøgte 1 har forsømt sin pligt til at sikre, at arbejdet blev planlagt, tilrettelagt og/eller blev udført på en sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde, jf. arbejdsmiljølovens § 38, idet arbejdet var tilrettelagt og blev udført på en sådan måde, at de ansatte, herunder **B**

, skulle lægge tagpap på et for kort stillads uden rækværk for enden eller anden form for værn mod nedstyrtning.

Retten kan således lægge til grund som ubestridt, at der på ulykkestidspunktet manglede et rækværk i enden af bukkestilladset, som **B** arbejdede fra. Uanset om det var overladt til tredjemand, i skikkelse af sagsøgte 2, at stille et stillads til rådighed, havde sagsøgte 1 som arbejdsgiver pligt til at sikre, at stilladset var i forsvarlig stand, og at arbejdet på stilladset kunne foregå under betryggende forhold.

Det gøres tillige gældende, at arbejdsstedet ikke var indrettet på en sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde, og at sagsøgte 1 således har forsømt sine pligter i henhold til arbejdsmiljølovens § 42. Stilladset var kortere end husets langside, og der var således en nærliggende risiko for at man under arbejdet ville nå enden af stilladset og for den sags skyld længere end det.

Det er helt sædvanligt, at man ”bakker”, når man udfører den pågældende arbejdsopgave, og det må derfor også have stået klart for sagsøgte 1, at de ansatte kunne risikere at nå enden af det for korte stillads uden at opdage det.

Dertil har der som ovenfor nævnt ikke været monteret rækværk, som netop skulle forhindre at man i givet fald styrtede ned.

Disse forhold har hver for sig og navnlig i sammenhæng med hverandre medført en betydelig risiko for nedstyrtning i forbindelse med arbejdet.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at arbejdet er foregået i betydelig højde, hvor eventuelle ulykker i sagens natur har massiv skadeevne. De sagsøgte har derfor haft en særlig anledning og en skærpet pligt til at sikre, at arbejdet kunne foregå under betryggende forhold.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøgte 1 har forsømt sin pligt til at give behørig instruktion om de faremomenter, der var forbundet med arbejdet, og ikke mindst hvordan disse kunne imødegås, jf. arbejdsmiljølovens § 17. Der henvises til rapporten fra Arbejdstilsynets tilsynsbesøg, bilag 6, hvori sagsøgte 1 erkender, at **B** ikke har modtaget nogen instruktion om hvordan arbejdet kan udføres på en farefri måde.

Sagsøgte 1 har dernæst forsømt sin pligt til at føre et effektivt tilsyn med at arbejdet rent faktisk foregik under forsvarlige forhold og på en forsvarlig måde, idet sagsøgte 1 ikke i noget omfang har ført tilsyn på arbejdsstedet, jf. også **H** egne bemærkninger til Arbejdstilsynet.

Det bemærkes, at Arbejdstilsynet har aflagt tilsynsbesøg og at Arbejdstilsynet på baggrund heraf har udstedt strakspåbud til sagsøgte 1. Det er således allerede blevet vurderet af et kompetent organ, at sagsøgte 1 har forsømt sine pligter efter arbejdsmiljøloven, hvilket ved rettens vurdering skal tillægges betydelig bevismæssigt vægt.

Endelig gøres det med henvisning til DL 3-19-2 gældende, at sagsøgte 1 skal hæfte for enhver skade, der er en følge af en hos sagsøgte 1 ansats uagtsomme adfærd. Såfremt retten måtte finde, at der før **B** ulykke har været monteret rækværk for enden af stilladset, og dette er blevet fjernet af en af sagsøgte 1's medarbejdere, hæfter sagsøgte 1 herfor.

Overfor sagsøgte 2

Det gøres overfor sagsøgte 2 gældende, at sagsøgte 2 havde forpligtet sig til at stille et forsvarligt stillads til rådighed, og at man har forsømt dette.

Det gøres gældende, at stilladset var indrettet på en sådan måde, at der var nærliggende nedstyrtning-fare i forbindelse med arbejdet på stilladset. Dels var stilladset kortere end bygningssiden, dels var der ikke monteret et rækværk for enden af stilladset.

Det gøres gældende, at der på intet tidspunkt efter stilladset blev "overdraget" til sagsøgte 1 har været monteret rækværk for enden af stilladset. Det er en skærpende omstændighed, at der har været tale om arbejde i højden, og at nedstyrtning således har været forbundet med betydelig fare for liv og lemmer.

Det gøres gældende, at sagsøgte 2 forud for ulykken blev gjort bekendt med det manglende rækværk, og at sagsøgte 2 desuagtet har undladt at udbrede forholdet, hvilket vil blive nærmere belyst under vidneforklaringerne.

Det bestrides, at sagsøgte 2 først blev bekendt med at der var sket en ulykke i forbindelse med sagsøgers brev til sagsøgte 2 i december 2019, hvilket ligeledes vil blive uddybet nærmere under vidneforklaringerne.

Hvis retten måtte nå frem til at stilladset stod i forsvarlig stand ved "overleveringen" til sagsøgte 1, har sagsøgte ikke desto mindre haft pligt til at bringe stilladset tilbage i forsvarlig stand, da sagsøgte 2 blev gjort bekendt med det manglende rækværk.

Såfremt retten når frem til at en eller flere ansatte hos sagsøgte 2 er blevet gjort bekendt med det manglende rækværk, men har undladt at reagere

herpå, hæfter sagsøgte 2 for denne ansvarspådragende undladelse i henhold til DL 3-19-2.

Overfor begge de sagsøgte

Det gøres gældende, at B opfylder kriterierne for retten til tabt arbejdsfortjeneste, og at B har krav på erstatning i overensstemmelse med påstanden.

Ulykken var den udløsende årsag til sygemeldingen, og ulykkens følger har stedse været en medvirkende årsag til sygeforløbet. Betingelserne for tabt arbejdsfortjeneste, som er knæsat i bl.a. FED2012.1838H og U.2013.508H, er således opfyldt.

Det er uden betydning, at der ikke er truffet afgørelse om B erhvervsevnetab i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

En skadelidt har krav på løbende at få udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Skadevolder har ikke ret til at tilbageholde erstatning for tabt arbejdsfortjeneste med henvisning til at der eventuelt på et senere tidspunkt måtte blive truffet afgørelse om erhvervsevnetabet med tilbagevirkende kraft. Kravet forfalder løbende.

Der henvises til bl.a. U.2022.2136H, hvori dette er fastslået.
..."

D har i sit påstandsdokument anført:

"...

ANBRINGENDER:

Over for sagsøger:

Til støtte for den over for sagsøger nedlagte påstand om frifindelse gør sagsøgte 1, D følgende anbringender gældende:

1. Sagsøgers sagsfremstilling er ikke korrekt.
2. D er ikke erstatningsansvarlig for sagsøgers tilskadekomst den 21. november 2018.

I den forbindelse skal D blandt andet henvise til, at sagsøgers arbejde i enhver henseende var forsvarligt tilrettelagt fra selskabets side, herunder med hensyn til instruktion og tilsyn.

Forud for sin ansættelse hos D havde sagsøger mange års forudgående erfaring som tagdækker.

Det var således uforholdsmæssigt for D at instruere sagsøger om den nærmere udførelse af det arbejde, som han skulle udføre, eller at føre tilsyn med sagsøgers udførelse af arbejdet.

D havde med F ApS indgået aftale om, at D som underentreprenør skulle udføre det tagdækningsarbejde, som sagsøger udførte på tidspunktet for sin tilskadekomst den 21. november 2018.

I henhold til aftalen mellem D og F skulle F stille et sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt stillads til brug for det arbejde, som D skulle udføre, jfr. det tilbud som F accepterede (bilag A).

Forud for sagsøgers påbegyndelse af tagdækkerarbejdet havde sagsøgers arbejdsleder set det stillads, som F havde stillet til rådighed for det arbejde, som D skulle udføre.

På det pågældende tidspunkt var stilladset indrettet som det skulle.

D var ikke bekendt med, at sikringen mod nedstyrtning for enden af det stillads, som F havde stillet til rådighed for D arbejde, var blevet fjernet.

Da sagsøgers tilskadekomst fandt sted, udførte sagsøger sit arbejde stående på stilladset.

Årsagen til tilskadekomsten var, at nogen havde fjernet den sikring mod nedstyrtning, som var monteret for enden af stilladset.

Stilladsets længde var derfor uden betydning for sagsøgers tilskadekomst.

For så vidt angår stilladsets længde på tidspunktet for sagsøgers tilskadekomst, gør D i øvrigt opmærksom på, at Arbejdstilsynet ikke fundet, at stilladset var for kort, men alene har fundet, at der skulle have været monteret sikring mod nedstyrtning for enden af stilladset, jfr. afgørelserne fra Arbejdstilsynet (bilag 6).

3. Sagsøger har udvist egen skyld.

I den forbindelse skal D henvise til, at sagsøgers tilskadekomst den 21. november 2018 må tilskrives hans egen uagtsomme adfærd, herunder at han i forbindelse med sin udførelse af arbejdet ikke var opmærksom på, at sikringen mod nedstyrtning for enden af stilladset var blevet fjernet.

4. Sagsøgers eventuelle erstatnings- og godtgørelseskrav kan ikke opgøres til det beløb, som han har nedlagt påstand om betaling af.

4.1 Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Da der hverken er truffet midlertidig eller endelig afgørelse om sagsøgers krav på erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven, kan der ikke på nuværende tidspunkt foretages en opgørelse af sagsøgers eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, idet sagsøgers eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophører fra det tidspunkt, hvor han måtte blive tilkendt endelig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven, og idet sagsøgers eventuelle krav på midlertidig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven skal fradrages ved opgørelsen af hans eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jfr. erstatningsansvarslovens § 2.

Sagsøger har ikke bevist, at han som følge af tilskadekomsten den 21. november 2018 har været helt eller delvist uarbejdsdygtig i hele perioden 21. november 2018 – 22. november 2020.

I den forbindelse skal D blandt andet henvise til, at sagsøger ikke har godtgjort, at alle de sygetimer og sygedage, som han har haft siden han begyndte at arbejde igen efter sin tilskadekomst, har været en følge af tilskadekomsten den 21. november 2018.

Ved opgørelsen af sagsøgers eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan det ikke lægges til grund, at sagsøger ville have oppebåret løn for 37 timers arbejde i hver uge, idet der også ville være forekommet vejrlig i perioden.

D kan ikke tiltræde sagsøgers opgørelse af det beløb, som han har modtaget i løn m.v. fra D og sin efterfølgende arbejdsgiver i perioden 21. november 2018 – 22. november 2020, hvilket beløb skal fradrages ved opgørelsen af sagsøgers eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden.

4.2 Godtgørelse for svie og smerte.

Sagsøger har ikke bevist, at han i hele perioden 21. november 2018 - 23. februar 2020 har været "syg" i erstatningsansvarslovens § 3's forstand som følge af tilskadekomsten den 21. november 2018.

Dette indebærer, at sagsøger ikke har krav på godtgørelse for svie og smerte for hele perioden, selvom D måtte være erstatningsansvarlig for hans tilskadekomst den 21. november 2021.

Sagsøger har ikke været "syg" i i erstatningsansvarslovens § 3's forstand, efter at han medio 2019 genoptog sit arbejde på nedsat tid.

Hvis retten måtte finde, at sagsøger har krav på godtgørelse for svie og smerte, efter at han genoptog sit arbejde på nedsat tid, kan godtgørelsen for svie og smerte alene fastsættes til halvdelen af den sædvanlige takst for godtgørelse for svie og smerte.

Sagsøgers eventuelle krav på godtgørelse for svie og smerte kan ikke fastsættes til mere end 205 kr. pr. dag, idet kravet kunne være opgjort i 2019, jfr. erstatningsansvarslovens § 15, stk. 3.

Over for sagsøgte 2,

F

Til støtte for den over for F nedlagte friholdelsespåstand gør D følgende anbringender gældende:

I henhold til aftalen mellem D og F skulle F stille et sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt stillads til brug for det arbejde, som D skulle udføre.

Såfremt D måtte blive pålagt at betale erstatning og godtgørelse til sagsøger som følge af mangler ved det stillads, hvorfra sagsøger udførte sit arbejde, vil F derfor være forpligtet til at friholde D for det beløb, som D bliver pålagt at betale til sagsøger.

At F vil være forpligtet til at friholde D for det beløb, som D måtte blive pålagt at betale til sagsøger, følger endvidere af an-

svarets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt, jfr. erstatningsansvarslovens § 25.

..."

F har i sit påstands-
dokument anført:

"...

Anbringender og indsigelser

Til støtte for frifindespåstanden overfor B . gøres følgende gældende:

B skal som kravstiller godtgøre, at der er noget at bebrejde F i erstatningsretlig henseende i anledning af den hændelse, der efter det oplyste fandt sted den 21. november 2018. Dette er ikke sandsynliggjort.

Det gøres i den forbindelse gældende, at da F - efter færdiggørelse af sin indledende del af entreprisen – forlod var stilladset fuldstændig intakt samt forskriftsmæssigt og korrekt opstillet. Dette har D ligeledes bekræftet i sit svarskrift – og fastholdt i øvrige processkrifter, hvor det oplyses, at sagsøgers arbejdsleder forud for sagsøgers påbegyndelse af tagdækkerarbejdet havde set det stillads, som F havde stillet til rådighed for det arbejde, som D skulle udføre, og at stilladset på det pågældende tidspunkt var indrettet, som det skulle.

B har ikke dokumenteret, at stilladset ikke var intakt og var forskriftsmæssigt korrekt indrettet på tidspunktet for overlevering fra F til D

Det må således lægges til grund, at stilladset var sikkerhedsmæssigt forsvarligt indrettet ved overleveringen til D og at sikringen mod nedstyrtningen derfor må være blevet fjernet af nogen i den mellemliggende periode inden B tog stilladset i brug. At nogen – efter F havde afsluttet sin indledende del af entreprisen – havde fjernet sikringen mod nedstyrtning kan ikke bebrejdes F der ikke var på pladsen.

Det bestrides, at F forud for B tilskadekomst, skulle være gjort bekendt med, at der manglede sidestykke, hvilket i øvrigt i det hele er udokumenteret. F havde i øvrigt ikke arbejdsgivermæssige forpligtelser i forhold til B der var ansat hos D og var således ikke overfor B forpligtet i medfør af arbejdsmiljøloven.

F har da heller ikke modtaget påbud fra Arbejdstilsynet i anledning af B tilskadekomst, hvorfor der intet er at bebrejde F for i relation til B tilskadekomst.

Det er heller ikke godtgjort, at F eller nogen for, hvem F måtte hæfte, jf. Danske Lov 3-19-2, har fjernet sikringen mod nedstyrtning, som var monteret for enden af stilladset.

Enhver bevismæssig tvivl om de faktiske omstændigheder, må få proces-suel skadevirkning for B idet F først blev gjort bekendt med B tilskadekomst et år efter, at hændelsen fandt sted. F har dermed ikke haft mulighed for at foretage bevissikring af de faktiske omstændigheder.

B erstatningsopgørelse bestrides som ukorrekt og udokumenteret. I relation til erstatningsopgørelsen gør F samme anbringender gældende som D hvortil der henvises.

Til støtte for frifindelses- og friholdelsespåstanden overfor D gøres følgende gældende:

Hvis retten måtte finde, at F er erstatningsansvarlig overfor B gøres det gældende, at D skal friholde F for ethvert beløb inklusive renter og omkostninger, som F måtte blive pålagt at betale til B Heri ligger tillige påstanden om frifindelse overfor D friholdelsespåstand.

Til støtte herfor gøres det gældende, at det ikke var aftalt, at F stod for D medarbejders sikkerhed, herunder tilsynet med stilladset eller i øvrigt D medarbejders benyttelse af stilladset. Således følger det alene af sædvane mellem F og D at stillads opstillet af F blev overladt til D fortsatte benyttelse til brug for deres del af entreprisen.

Stilladset var fuldstændig intakt med monteret rækværk og i øvrigt for-skriftsmæssigt og korrekt opstillet, da D overtog brugen deraf, hvilket D har erklæret sig enig i.

Allerede fordi F ikke blev informeret om tidspunktet for D medarbejders påbegyndelse af arbejdet, har F ikke påtaget sig at foretage tilsyn med stilladsets beskaffenhed, og/eller udbedre eventuelle mangelfulde forhold ved stilladset forud for eller under D benyttelse af stilladset. Allerede derfor må D i det indbyrdes forhold friholde F for ethvert beløb, som F måtte blive pålagt at betale til B

Det påhviler **D** som arbejdsgiver for **B** inden et arbejde iværksættes og under arbejdets udførelse, at sikre forholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige under hensyn til det arbejde, der skal foregå, og hvis dette ikke er tilfældet, skal sørge for, at forholdene i det omfang, det er muligt og rimeligt, ændres, så arbejdsstedet er forsvarligt indrettet, jf. bekendtgørelse 1993-05-05 nr. 290 om skiftende arbejdssteders indretning § 5.

Dertil kommer, at det også er **D** der som arbejdsgiver for **B** der har instruktions- og tilsynsbeføjelsen overfor **B** og dennes eventuelle kollegaer, og skal sørge for, at arbejdet tilrettelægges og udføres således, at det er sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. arbejdsmiljølovens §§ 38 og 42.

Arbejdstilsynet har da også udstedt strakspåbud, jf. bilag 6 til **D** hvilket netop understøtter, at **D** ved en indbyrdes fordeling må pålægges det fulde ansvar.

..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Der er enighed om, at det stillads, der anvendtes i forbindelse med byggearbejdet på et parcelhus i , var opstillet af **F** der var hovedentreprenør for entreprisen. Der er endvidere enighed om, at stilladset blev anvendt af både ansatte hos **F** og underentreprenører, herunder ansatte hos **D**

Det er ikke bevist, at stilladset ikke oprindeligt var opstillet korrekt efter de da gældende arbejdsmiljømæssige regler, herunder med hensyn til stilladsets længde i forhold til bygningen eller at ende-rækværket ikke var monteret på det tidspunkt, hvor stilladset blev opstillet. Det er i øvrigt ikke bevist, at ansatte hos **F** blev gjort bekendt med, at enderækværket manglede forud for ulykken. Da der i øvrigt ikke er ført bevis for, at **F** har handlet erstatningspådragende, tages påstanden om frifindelse til følge.

B blev ansat som erfaren tagdækker. Der foreligger ikke oplysninger om, at han havde behov for særlig instruktion i udførelsen af arbejdet på parcelhuset, der må anses som rutinemæssigt tagdækkerarbejde.

Uanset Arbejdstilsynets strakspåbud var der herefter ikke anledning til, at **B** skulle have været vejledt generelt om særlige farer i forbindelse med udførelsen af arbejdet. Hverken dette forhold, eller det som foran anførte om stilladsets længde, kan herefter begrunde, at **D** har handlet ansvarspådragende.

Vedrørende arbejdets udførelse bemærkes, at det må lægges til grund, at **B** udførte arbejdsopgaven korrekt ved at bevæge sig bagud på stilladset. Der er intet grundlag for at antage, at han har udvist egen skyld. Arbejdet blev udført i en højde på ca. 2.6 meter. Der er enighed om, at faldet skete ved, at **B** trådte ud over stilladsets ende-slutning, der ikke var afspærret med et rækværk, hvorved han faldt ned med skade til følge.

Anvendelse af stillads og arbejde på dette, der altid vil være forbundet med en særlig risiko, skal ske på en sikkerhedsmæssig og sundhedsmæssig fuldt forsvarlig måde, jf. arbejdsmiljølovens § 42, stk. 1. Arbejdstilsynet har udstedt påbud om at etablere effektive sikkerhedsforanstaltninger til sikring mod nedstyrtning. Der er i begrundelsen bl.a. lagt vægt på, at der for enden af stilladset ikke var sikring mod nedstyrtning til det underliggende terræn.

Uanset at stilladset er opstillet af **F** har **D** en selvstændig forpligtelse til at sikre sig, at arbejdspladsen er indrettet således, at den er sikkerhedsmæssig og sundhedsmæssig fuldt forsvarlig.

Ved ikke at have sikret sig, at stilladset var sikret med rækværk for enden, der ville have forhindret faldet, har **D** handlet ansvarspådragende og er derfor erstatningsansvarlig for **B** personskade.

Det må efter Retslægerådets besvarelse, herunder navnlig besvarelsen af spørgsmål 2, 6 og 7, lægges til grund, at der er årsagsforbindelse mellem de konstaterede skader og ulykken.

Retten finder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte opgørelsen af erstatningskravet, dog at betingelserne for godtgørelse for svie og smerte ikke er opfyldt fra det tidspunkt, hvor **B** begyndte at arbejde igen, da han fra dette tidspunkt ikke kan betragtes som "syg" efter erstatningsansvarslovens § 3. Der fradrages derfor 28.750 kr. i påstandsbeløbet. Det forhold, at der ikke endeligt er taget stilling til **B** erhvervsevnetab, kan ikke begrunde et andet resultat.

Konklusion

Der gives herefter **B** medhold i påstanden over for **D**
 med 190.130,30 kr. **F**
 ApS frifindes for den af **B** nedlagte påstand, der tillige frifindes
 for den af **D** nedlagte friholdelsespåstand.

Hvad der i øvrigt er anført af parterne, kan ikke begrunde et andet resultat.

Sagens omkostninger

I forholdet mellem **B** og **D** skal **D**
 betale sagens omkostninger efter sagens værdi, forløb og
 udfald med i alt 61.614,48 kr., hvoraf dækning af advokatudgift udgør 50.000
 kr., retsafgift 6.130 kr. og vidnegodtgørelse 5.484,48 kr. **B** er ikke
 momsregistreret.

I forholdet mellem **B** og **F**
 skal **B** betale sagens omkostninger efter sagens værdi, for-
 løb og udfald med 40.000 kr., der udgør dækning af advokatudgift. **F**
 er momsregistreret.

I forholdet mellem **D** og **F**
 findes sagens omkostninger at burde ophæves. Der lægges
 herved vægt på, at disse parterers friholdelsespåstande ikke i det væsentlige har
 haft betydning for sagens omfang.

THI KENDES FOR RET:

D skal til **A** som mandatar for
B betale 190.130,30 kr. med tillæg af procesrente af 177.825,18 kr.
 fra den 24. juni 2020 og af 12.305,12 kr. fra 18. oktober 2021 til betaling sker.

D skal til **A** som mandatar for
B betale sagsomkostninger med 61.614,48 kr.

F frifindes for de af **A**
 som mandatar for **B** og **D**
 nedlagte påstande.

A som mandatar for **B** skal til **F**
 Tømrerforretning ApS betale sagsomkostninger med 40.000 kr.

I forholdet mellem **D** og **F**
 ophæves sagens omkostninger.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

Vejledning

Retten har afsagt dom i sagen.

Hvis du er utilfreds med afgørelsen, kan du som udgangspunkt anke (klage over) dommen til landsretten. Hvis du kun er utilfreds med dommens afgørelse om sagsomkostninger, kan du kære (klage over) denne del af afgørelsen til landsretten.

Ikke alle afgørelser kan ankes eller kæres

Du kan kun anke dommen, hvis forskellen mellem byrettens dom og det resultat, du ønsker at opnå i landsretten, er over 20.000 kr. Hvis forskellen er mindre, skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet for at anke.

Landsretten kan afvise at behandle en ankesag, hvis landsretten vurderer, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald i landsretten.

Du kan kun kære afgørelser om sagsomkostninger, hvis omkostningsbeløbet er fastsat til mere end 20.000 kr., eller hvis retten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger, og du kræver, at modparten skal betale mere end 20.000 kr. I andre situationer kan du kun kære omkostningsafgørelsen, hvis du får tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Frister for at anke og kære

Fristen for at anke er **4 uger** fra dommens dato. Hvis du ikke kan anke uden en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden **4 uger**.

Fristen for at kære omkostningsafgørelsen er **2 uger** fra dommens dato. Hvis du ikke kan kære afgørelsen uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden **2 uger**.

Sådan gør du, hvis du vil anke eller kære

Du kan anke dommen på minretssag.dk ved at trykke på knappen "Opret appel" og derefter vælge "Anke" og følge vejledningen. Hvis du vil kære omkostningsafgørelsen, skal du vælge "Kære" og følge vejledningen.

Hvis du søger om tilladelse til anke eller kære hos Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere din ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Du kan ikke indlevere

ansøgningen på minretssag.dk.

Du kan læse mere på domstol.dk.

Publiceret til portalen d. 29-11-2022 kl. 09:00

Modtagere: Sagsøgte

D

Advokat (H) E

Advokat (H) Thomas Birch, Advokat

C

Sagsøgte

F

Sagsøger B

B